

Kaderbrief 2012

juni 2012

foto: Avenue2

Gemeente Maastricht

Kaderbrief 2012

Juni 2012

Leeswijzer

Deze kaderbrief dient als opmaat naar het meerjarenperspectief in de begroting 2013. In de inleiding schetsen we de insteek van en omstandigheden waaronder deze kaderbrief tot stand is gekomen. In de beleidsagenda (hoofdstuk 2) schetsen wij hoe we omgaan met (nieuwe) autonome ontwikkelingen (met name Rijksbeleid). Waar nodig leest u, hoe wij invulling hebben gegeven aan eerder besloten maatregelen. In het financiële beeld (hoofdstuk 3) wordt dit financieel vertaald in een budgettair kader (exploitatie) en een overzicht van de investeringsruimte. In het uitvoeringsbeeld (paragraaf 3.3) tenslotte wordt de actuele stand van zaken van de financiën geschetst (2012) .

Inhoud

1. Inleiding	5
2. Beleidsagenda	7
- <i>Veilige, hele en schone buurten</i>	7
- <i>Maastrichtse economie en arbeidsmarkt in een hogere versnelling</i>	9
- <i>Alle Maastrichtenaren doen mee</i>	12
- <i>Cultuur als motor voor de stad</i>	15
- <i>Realistische en ambitieuze stedelijke ontwikkeling</i>	17
- <i>Maastricht bereikbaar met OV, fiets en auto/op weg naar een duurzaam Maastricht</i>	18
3. Financieel beeld	21
3.1 <i>Budgettair kader</i>	21
3.2 <i>Investerings</i>	25
3.3 <i>Uitvoeringsbeeld 2012</i>	29

1. Inleiding

Investeren in vertrouwen en vertrouwen in investeren

Gemeenteraad en college van Maastricht hebben duidelijke pijlpalen geslagen voor de Maastrichtse marsroute onder het motto 'investeren in vertrouwen en vertrouwen in investeren'. Wij blijven investeren, om het goede te behouden en innovaties te stimuleren. Zowel fysiek, economisch, sociaal-maatschappelijk als in cultuur en kennis. In onze keuzes zijn we helder en betrouwbaar. De rol van het gemeentebestuur is die van regisseur, stimulator en verbinder. Wij creëren de randvoorwaarden zodat individuen, groepen en bedrijven kansen krijgen en kunnen benutten.

Een duidelijke marsroute is zeer noodzakelijk gezien ook de (verwachte) rijksbezuinigingen gecombineerd met (verwachte) stelselwijzigingen op ondermeer sociaal en cultureel vlak. Een duidelijke marsroute in dit tijdgewricht betekent ook steeds vaker pijnlijke keuzes. In het bestuursakkoord, de kaderbrief 2011 en de begroting 2012 is onze koers bepaald en zijn de keuzes gemaakt. Hierbij zijn de benodigde bezuinigingen voor het grootste deel gerealiseerd door maximaal in te zetten op efficiency. Die uitgezette koers staat; ook voor deze kaderbrief. Ook nu gaan wij voor een sluitende begroting zonder de lasten te verhogen. Waarbij investeringen in nieuwe projecten mogelijk blijven.

Koers handhaven

In hoeverre en hoe de plannen van het demissionair kabinet doorgang vinden is weliswaar onzeker, maar onze uitgangspunten blijven overeind. Enerzijds is er de afspraak om te blijven investeren in de stad en geen 'gaten' op te vullen die anderen laten vallen. Anderzijds is er ons streven om het veiligheids- en armoedebeleid te ontzien en de Wmo doelmatig in te vullen en voor iedereen bereikbaar te houden. Het feit dat wij onze koers bepaald hebben en ook meerjarig van dekking hebben voorzien, betekent dat wij in deze kaderbrief terughoudend zijn met nieuw beleid. De kaderbrief 2012 concentreert zich dan ook met name op autonome ontwikkelingen waaronder de rijksbezuinigingen. Onze koers staat; maar het biedt geen panklare oplossing voor rijksbezuinigingen en stelselwijzigingen. Dit blijft een enorme uitdaging.

Toekomstbestendige stad

Vanuit onze koers richting een toekomstbestendige stad met meer dynamiek blijven we investeren in de speerpunten vanuit onze stadsvisie, maar ook in het bieden van mogelijkheden voor iedereen in de stad en ondersteuning voor diegenen die deze steun het hardst nodig hebben. Via de grote investeringen die we al verankerd hebben, wordt nu al hard gewerkt aan de toekomstbestendigheid van Maastricht. We blijven bouwen aan de toekomst van Maastricht. Denk aan de presentatie van het concept bidbook Maastricht Culturele Hoofdstad 2018, de aanhaking bij LED (Limburg Economic Development) en keuzes in Maastricht Noord aangaande het verleggen van de aanlanding van de Noorderbrug en ter realisatie van de PDV-locatie. Maar ook de feitelijke start van de bouwwerkzaamheden aan de A2 inclusief het verleggen van de infrastructuur, de start van de bouw van het United World College Maastricht (UWCM) en de start van de bouw van de Neuro Incubator. Op sociaal vlak is gestart met de herijking van de wijkenaanpak en is de subsidie binnengehaald om de onderdoorgang van het spoor te kunnen realiseren als basisvoorwaarde voor de Hoolhoesontwikkeling. Daarnaast hebben en blijven wij armoedebeleid ontzien, maken we de Wmo toekomstbestendig en vangen we de rijksbezuinigingen op veiligheid (samen met onze partners) op.

Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen

Het komende decennium wordt via bestaande plannen enorm geïnvesteerd in de ontwikkeling van de stad. Ruimte voor het mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen is echter onontbeerlijk. De komende jaren is er (vanaf 2015) investeringsruimte beschikbaar. Deze ruimte is hard nodig om onze ambities mogelijk te maken, waarbij het vinden van aanvullende financiering absoluut noodzakelijk is (zie paragraaf 3.2). Een centrale rol in de fysieke consequenties van een toekomstbestendige stad speelt de structuurvisie. Op basis hiervan gaan we (1) onze positie als internationale stad versterken, (2) investeren in robuuste en duurzame bereikbaarheid, (3) het landschap versterken en met de stad verbinden (vergroenen ruimtelijke plannen) en (4) een robuust netwerk van voorzieningen en ontmoetingsplekken realiseren.

Onze koers werpt tot op heden haar vruchten af. Tegen de voorspellingen in groeit de bevolking van Maastricht. Deze groei is te danken aan een groter migratieoverschot dan voorspeld. Dat overschot is mede te danken aan de groei van de universiteit. Ook krijgt Maastricht in tijden van bezuinigingen € 22 mln. (60 procent Rijk en 40 procent regio) om haar bereikbaarheid tijdens de ondertunnelingswerkzaamheden te verbeteren ('Beter Benutten'). Binnen de Health Campus is aansluiting gevonden bij Brainport. Door nieuwe vestigingen zoals TNO en een aantal kleinere bedrijven; én de opstart van de Maastricht Study is er nieuwe directe werkgelegenheid gerealiseerd. Het aantal internationale kenniswerkers in Maastricht is toegenomen. Ook is het WWB-bestand minder dan het landelijk c.q. het G32-gemiddelde gestegen en is de werkloosheid afgenomen.

Onzekerheid

Het demissionaire kabinet en het stabiliteitsprogramma zorgen enerzijds op onderdelen voor minder scherpe bezuinigingen zoals het vervallen van de huishoudinkomenstoets en de verhoging van griffierechten. Anderzijds zorgt het ook voor veel onduidelijkheid voor de gemeentelijke financiën en de consequenties voor het beleid. Niet alleen rechtstreeks (daling gemeentefonds) maar ook indirect (gevolgen voor woning- en arbeidsmarkt). Wij willen onze koers zo goed als mogelijk handhaven gegeven deze (financiële) situatie. Gezien de omvang weten we echter ook dat bijsturen onvermijdelijk zal zijn. Dit betekent keuzes voor wat betreft de rol die wij als overheid moeten vervullen en prioritering tussen en binnen verschillende taken.

In deze kaderbrief concretiseren we waar mogelijk onze koers en bestendigen onze keuzes. Voor een drietal onderwerpen is de onzekerheid van rijkswege zeer hoog (mogelijk controversieel); de WWnV, Dagbesteding en Jeugdzorg. Controversieel verklaren van deze plannen kan ertoe leiden dat de invoerdatum later wordt of dat de plannen in het geheel ter discussie komen te staan. Mochten deze plannen ingrijpend gewijzigd worden, dan zullen wij onze koers naargelang bijstellen. De vaststelling van de controversiële onderwerpen vindt echter pas plaats na verzending van deze kaderbrief.

In het licht van het voorgaande is het ook haast onmogelijk een inschatting te maken van de gevolgen van de rijksbezuinigingen op de algemene uitkering van het Gemeentefonds. De eerste signalen vanuit de VNG zijn dat het 'lente-akkoord' gemeenten miljoenen kan kosten. In welke mate dit voor individuele gemeenten geldt, moet echter nog gekwantificeerd worden. In de memorie van antwoord bij deze kaderbrief zullen wij hierop terugkomen. Door deze onzekerheid is deze kaderbrief, meer dan andere jaren, op een aantal beleidsvelden een 'tussenproduct'. Pas na de verkiezingen en de vorming van een nieuw kabinet zullen de veranderingen vanuit Den Haag echt duidelijk worden.

2. Beleidsagenda

Koers bepaald

Zoals gezegd in de inleiding, is in het bestuursakkoord en de begroting 2012 onze koers bepaald. Hieruit kwamen duidelijke -en soms pijnlijke- keuzes voort. Bij de begroting 2012 is al vermeld dat een aantal van deze keuzes een duidelijke richting aangeven. De concrete invulling is echter mede afhankelijk van de concretisering van de rijksbezuinigingen. Rijks gelden maken immers zo'n 70 procent uit van onze begroting. Ondanks alle politieke onzekerheid is er, ten opzichte van de begroting 2012, op een aantal terreinen meer duidelijkheid vanuit Den Haag gekomen. Zo is de rijksbezuiniging op veiligheidsgelden definitief geworden en is de invoering van de RUD en de nieuwe drank- en horecawet een feit. Met name de drie beoogde grote decentralisaties (WWnV, Begeleiding en Jeugdzorg) zijn vooralsnog ongewis. De (demissionaire) plannen zijn met name voor de eerstgenoemde wel vergesmeerd. Op basis hiervan, maar ook op basis van nieuwe autonome ontwikkelingen en gesprekken met de diverse partners gaat dit hoofdstuk per thema van het coalitieakkoord in op:

- Autonome ontwikkelingen;
- Nader toegezegde uitwerking van bezuinigingen en ambities uit de begroting 2012;
- Nieuwe ontwikkelingen.

Innovatie en eigen kracht

Centraal thema in deze kaderbrief is de manier waarop wij reageren op de verschillende autonome ontwikkelingen. Vertrekpunt is dat wij autonome ontwikkelingen zoveel mogelijk willen opvangen binnen het betreffende beleidsveld; door in te zetten op innovatie en eigen kracht. 'Innovatie' door het anders invulling durven geven aan overheidstaken en ook de rol van de verschillende overheden fundamenteel tegen het licht te houden. 'Eigen kracht' van de gezamenlijke maatschappij; de burger, de maatschappelijke instellingen en bedrijven. Maar ook van de gemeente (ten opzichte van het Rijk). De kracht om verantwoordelijkheid te nemen en niet naar anderen kijken om dit te doen. Ook dit betekent in sommige gevallen een innovatie in denken. Een ware uitdaging, zeker gecombineerd met de financiële realiteit van een krimpende begroting en (verwachte) gedicteerde stelselwijzigingen vanuit Den Haag.

Dit alles betekent dat automatismen uit het verleden niet zomaar zullen voortbestaan. Andere rollen en manieren van werken zijn nodig. Een herbezinning op de rol van de overheid is in deze tijd aan de orde. Hierbij hoort ook het durven opschalen en verbreden van bevoegdheden, zoals op dit moment bijvoorbeeld op economisch gebied (in LED verband) voorbereid wordt.

Veilige, hele en schone buurten

Veiligheid

Veiligheid is een basale overheidstaak. De noodzaak van overheidsbemoeienis op dit vlak is onomstreden. De mate en invulling van overheidsbemoeienis is wel voer voor discussie. Innovatie op het gebied van veiligheid wordt met name vorm gegeven door het steeds nauwer samenwerken met de verschillende partijen in de regio, variërend van burgers tot professionele instanties. Een voorbeeld is de lopende subsidieaanvraag namens de 33 Limburgse gemeenten voor een "meldpunt mensenhandel regio Limburg". Dit meldpunt moet een snelle invoering van de integrale aanpak mensenhandel mogelijk maken.

In de komende jaren gaan we verder om vanuit het gedachtegoed van 'Veilige buurten' samen met burgers de objectieve en subjectieve veiligheidsbeleving te vergroten. Onderdeel hiervan is de aanpak jeugdbuurtbemiddeling. Een steeds betere benutting van de eigen verantwoordelijkheid van de burger is hierbij van groot belang. Hiermee wordt de effectiviteit van maatregelen geborgd, terwijl de beschikbare middelen bij alle betrokken partijen steeds meer onder druk staan. Een grote uitdaging ligt ook in de continue lobby richting Den Haag om wetgeving en middelen ook voor grensregio's werkbaar te laten zijn.

Rijksbezuiniging veiligheid

Het Rijk zet in toenemende mate in op de verantwoordelijkheid van gemeenten als overheidslaag die het dichtste bij de burger staat. Zij koppelt hieraan een bezuiniging op het gebied van sociale veiligheid (Van Montfrans-gelden). Deze bezuiniging is inmiddels besloten

en heeft als resultaat dat vanaf 2012 de volledige financiering van het Veiligheidshuis op de gemeentelijke begroting drukt. De bezuiniging op de Van Montfrans-gelden is zo groot, dat het gemeentelijke (sociale) veiligheidsbeleid vleugellam is als er geen extra gelden beschikbaar komen. Ons uitgangspunt van het niet opvullen van 'gaten' botst hier met ons uitgangspunt om veiligheid te ontzien bij bezuinigingen. Wij zullen onze eigen gemeentelijke inzet en die van de verschillende partners in meerjarenperspectief moeten optimaliseren vanuit de beschikbare middelen en onze ambities op dit terrein. Dit vraagt om keuzes op veiligheidsgebied. Daarom stellen wij voor om de wegvallende Van Montfrans-gelden (deels) op te vangen vanuit de algemene middelen om zodoende het voortbestaan van het Veiligheidshuis te borgen. Een eerste inschatting is dat hier een bedrag oplopend tot circa €500.000 in 2015 voor nodig is. Om de benodigde extra bijdrage zoveel mogelijk in te perken vindt intensief overleg plaats met alle betrokken partners (districtgemeenten, Provincie, Rijk, professionele partners). Een eerste inventarisatie van de werkzaamheden ten behoeve van regiogemeenten leert ons dat hier een beperkte bijdrage mogelijk is (oplopend tot €50.000). Bij de begroting van 2013 wordt de hoogte van de extra benodigde gemeentelijke bijdrage aangescherpt.

RUD Op het gebied van Handhaving zien we dat organisatorisch de gemeentelijke beleidsvrijheid vanuit Den Haag wordt ingeperkt. De invoering van een Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) is verplicht gesteld. Op basis van de momenteel beschikbare gegevens zal de invoering van de RUD per 2013 de eerste jaren alleen meerkosten met zich meebrengen. Op dit moment wordt een businesscase uitgewerkt naar de omvang van een RUD, waarbij een (tenminste) kostenneutrale in- en uitvoering met gewaarborgde kwaliteitseisen mogelijk is. Bij de begroting van 2013 komen we hierop terug.

Drank- en horecawet De nieuwe Drank- en Horecawet zal naar verwachting in de tweede helft van 2012 in werking treden. Hierin worden wij als gemeente verantwoordelijk voor toezicht en handhaving. Dit betekent een nieuwe taak zonder aanvullende middelen. We laten deze nieuwe taak zoveel mogelijk meelopen met andere toezichttaken, maar extra inzet is onvermijdelijk.

Beheer Op het gebied van beheer en onderhoud is de monitoring geobjectiveerd en is de terugkoppeling hiervan naar de raad verankerd. Tot nu toe zien we dat de door de raad gestelde kwaliteitseisen voor beheer en onderhoud stadsbreed gerealiseerd worden.

Begraafplaats Ter uitvoering van de door de raad geuite wens om te komen tot een duurzame exploitatie van de openbare begraafplaats aan de Tongerseweg tegen een minder negatieve exploitatierekening, heeft het college een actieplan laten maken. Dit actieplan is recent oriënterend besproken in de raadscommissie Stadsbeheer, Milieu en Mobiliteit en voorziet in een gecombineerde aanpak van kostenreductie, kwaliteitstoevoeging en aanboring van nieuwe product/marktcombinaties. Door deze aanpak kan het oplopend structureel tekort worden beperkt tot circa €300.000 per jaar. Dit tekort kan worden opgevangen binnen de begroting van programma 13: Beheer Openbare Ruimte. Dit middels een mix van maatregelen zoals kostenreductie en aanwending bestemmingsreserve openbare verlichting, zonder vermindering van de kwaliteit en kwantiteit.

Financieel (bedragen x €1.000)

(Autonome) ontwikkeling (N)/ besparingsmaatregel (V)	2013	2014	2015	2016
Veiligheidshuis (N)*	-400	-400	-500	-500
> Bijdrage regiogemeenten (V)	20	50	50	50
Handhaving drank en horecawet inclusief (N)	-75	-75	-75	-75
RUD	pm	pm	pm	pm
Saldo (N)	-455	-425	-525	-525

*compensatie rijksbezuiniging

Maastrichtse economie en arbeidsmarkt in een hogere versnelling

De wereld is doorlopend in beweging. Naast de algemene wereldwijde economische ontwikkelingen zien we diverse (landelijke) trends en ontwikkelingen die leiden tot een veranderende rol voor de overheid; een, die nog meer focus vraagt. Er zijn grote opgaven, maar minder middelen. Dat vraagt om slim bezuinigen en om uitdagingen waarbij selectieve groei gebaseerd op kwaliteit centraal staat. Innovatie is daarbij het sleutelwoord. Een brede integrale visie op economie (fysiek, economisch en sociaal) is hierbij onontbeerlijk. Een visie die handelingsperspectief biedt aan de stad en haar burgers in alle rollen.

Economische aantrekkelijkheid

Een belangrijke voorwaarde voor een stad om mee te kunnen bewegen is economische aantrekkelijkheid en dynamiek. De economische aantrekkelijkheid is als het ware de kernwaarde van de stad: de mix van elementen die het samen tot een aantrekkelijke stad maken waar bewoners willen wonen; bedrijven willen ondernemen en bezoekers willen verblijven. Belangrijk onderdeel hierbij is voldoende en in toenemende mate hoogwaardig werk in de (omgeving van de) stad. De internationale ligging van Maastricht biedt hierbij zowel kansen als belemmeringen. Belangrijke economische motoren in Maastricht zelf kunnen bijna fysiek worden aangewezen: de vrijetijdseconomie en de detailhandel in de binnenstad; kenniseconomie in de universiteit, MUMC, Hogescholen en Health Campus en het huidige MKB op grote bedrijventerreinen als de Beatrixhaven. In de in ontwikkeling zijnde economische visie leggen wij vast hoe wij dit alles willen realiseren ten tijde van grote opgaven en minder middelen. De commissie Economische en Sociale Zaken (ESZ) speelt vanuit de kaderstellende rol van de gemeenteraad een proactieve rol in dit proces. In de commissievergadering van juni wordt het raamwerk voor de op te stellen visie besproken. Naar verwachting wordt de visie eind 2012 vastgesteld.

LED

Meer en meer zien we dat de economische ontwikkelingen op regionale schaal en in publiek/private samenspraak opgepakt moeten worden. Om dit te realiseren is door overheden, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen in gezamenlijkheid de Zuid-Limburgse organisatie LED (Limburg Economic Development) opgericht. Het streven is dat in 2020 Zuidoost Nederland zich heeft ontwikkeld tot een topinnovatieregio:

- zowel Europees (top 3) als mondiaal (top 10);
- in staat om €40 miljard toe te voegen aan het regionaal bruto product (nu €96 miljard);
- met een nagenoeg volledige werkgelegenheid. Illustratief in dat verband is de uitkomst van het onderzoek door het bureau Roland Berger. Hierin wordt gesteld dat 8 banen in Research en development goed zijn voor 24 banen in de productie; 24 banen bij toeleveranciers en nog eens 32 banen in de dienstverlening. Sociaal maatschappelijk belangrijk: de investering in de kenniseconomie is daarmee ook de drager voor het verankeren van lager geschoold werk.

Arbeidsmarktbeleid

Het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid kent drie te onderscheiden maar niet te scheiden percelen: (1) de bestaande en toekomstige werkgelegenheid; (2) de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt; (3) de onderkant van de arbeidsmarkt. Om goed inzicht te hebben in ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (vraag en aanbod) is de gemeente Maastricht één van de leading partners in Regionale Arbeids Informatie Limburg (RAIL) dat met cijfers de Limburgse arbeidsmarkt transparant maakt.

Werkgelegenheid

Werk is nog steeds het beste instrument voor inkomen, eigenwaarde, sociale participatie en sociale stijging. Het belang van het hebben (en houden) van werk neemt toe onder de druk van globalisering, kenniseconomie en demografische transitie. Het belang van het maken van de juiste keuzes in ons beleid neemt toe door het afnemen van middelen in dit veld. In de transitie naar een 'entrepreneurial economy' neemt het belang van voldoende en goed personeel toe ten koste van het belang van bedrijfslocaties. Het nieuwe adagium is meer en meer 'werk volgt mensen'. De rol van de overheid is partijen te organiseren (triple-helix), de markt transparant te maken (RAIL) en als partner mee te doen in het verbeteren van het vestigingsklimaat. De gemeente organiseert hiertoe mede de werkgelegenheidsaanpak. Daarnaast zijn wij partner in

diverse arbeidsmarktconvenanten met als recente exponent Brainport/LED, waarin het verzorgen van voldoende en goed gekwalificeerd personeel uitgangspunt is (human capital roadmaps).

Werkgeversbenadering

De schaarste op de arbeidsmarkt zal door de vergrijzing en ontgroening nog groter worden dan nu. Daarom zal fors ingezet worden op de werkgeversbenadering. De vraag van de werkgever wordt hierin als uitgangspunt gesteld. De eigen verantwoordelijkheid van burgers wordt verder versterkt en burgers worden beter in staat gesteld om naar vermogen aan de slag te gaan. Uitwerking van de werkgeversbenadering vindt afzonderlijk plaats, waarbij het Werkgeversservicepunt Maastricht Heuvelland (WSP) wordt ingericht. Het WSP is een samenwerking tussen UWV Werkbedrijf, MTB, gemeenten en marktpartijen, bedoeld om vanuit één loket dienstverlening aan de werkgevers in het Heuvelland te bieden. Het samenbrengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt wordt door het WSP gefaciliteerd. Dit gebeurt door met een ingroeimodel de contacten met werkgevers te organiseren. Gestreefd wordt om na de zomer te starten met een pilot.

Onderwijs/arbeidsmarkt

Onderwijs is hét middel om goed gekwalificeerde, bij de regionale vraag passende medewerkers op te leveren. Vandaar dat de onderwijsinstellingen zeer nauw betrokken zijn bij de vormgeving van arbeidsmarktbeleid. Het hoger onderwijs is nadrukkelijk verbonden aan de Projectenagenda van LED en qua uitvoering betrokken bij de ontwikkeling van de Topsectoren. Het Primair Onderwijs, het Voortgezet Onderwijs en het Middelbaar Beroepsonderwijs hebben hun gezamenlijke bijdrage vastgelegd in een actieprogramma onderwijs voor Zuid-Limburg. Speerpunten hierin zijn:

- Vraaggestuurd beroepsonderwijs;
- Kwaliteitsverbetering/Opbrengstgericht leren;
- Internationalisering van het Onderwijs.

Wsw

De onderkant van de arbeidsmarkt staat bijna volledig in het teken van de voorgenomen stelselherziening en decentralisatie in het kader van de Wet Werken naar Vermogen (WWnV). Op onderdelen van deze stelselwijziging heeft Maastricht, net als nagenoeg alle gemeenten, van begin af aan duidelijk aangegeven dat bepaalde maatregelen specifieke doelgroepen onevenredig zwaar zouden raken. Zoals – met nadruk - de mensen die aangewezen zijn op de Wet sociale werkvoorziening (Wsw).

Voordat het kabinet het demissionair werd, is een plan van aanpak voor de herstructurering van de Wsw in nauw overleg met uw raad bij het Rijk ingediend. Hierin wordt de herstructurering van de Wsw met inhoudelijke en organisatorische uitgangspunten beschreven. De maatregelen hierin zijn gebaseerd op de plannen van het Kabinet Rutte (waaronder een herstructureringsfonds). In de initiële plannen is uitgegaan van een afbouw van het Wsw bestand met tweederde (over een periode van 40 jaar). Hiervoor is een ingrijpende hervorming van de MTB nodig; zowel inhoudelijk als organisatorisch. In deze plannen worden de kosten van de Wsw gefinancierd uit het Participatiebudget.

Controversieel

De voorgestane stelselwijziging wordt, mede door de eerder vermelde aspecten, vermoedelijk 'controversieel' verklaard. Hierdoor laat definitieve besluitvorming mogelijk nog op zich wachten. Duidelijk is wel al dat de invoering van de toets op het huishoudinkomen (vooralsnog) losgelaten gaat worden. Op basis hiervan hebben wij vanaf 8 mei de beoordeling van het huishoudinkomen voor lopende gevallen stopgezet in afwachting van een formele uitspraak van het Rijk. Ook is door de Kunduzcoalitie aangegeven dat de bezuinigingen op de Wsw voor het jaar 2013 van de baan zijn.

Het ligt in de lijn der verwachting dat een aantal uitgangspunten van de WWnV gewoon doorgang zal vinden. Denk aan het feit dat de eigen verantwoordelijkheid van mensen voorop moet staan en dat ondersteuning zo efficiënt mogelijk geregeld moet worden. Op termijn zijn er immers mensen tekort om alle werk gedaan te krijgen. Beide principes zijn voor Maastricht al onderdeel van het bestaande beleid. Hoewel het demissionair worden van het kabinet betekent dat wij de herstructurering niet in gang zetten zoals eerst gepland (de korting is immers voor

2013 van de baan) zullen wij een aantal initiatieven wel al in gang zetten.

Zo zullen wij (blijven) inzetten op:

1. het verhogen van de efficiency bij de MTB vanuit onze rol als overheid en aandeelhouder;
2. het bestaande beleid intensiveren om meer opdrachten naar de MTB te brengen.

Daarnaast gaan we de mogelijkheden onderzoeken om in de toekomst 'Wmo-activiteiten' (zoals dagbesteding) via de MTB uit te laten voeren. Ook gaan we de mogelijkheden onderzoeken om de toelatingscriteria voor de Wsw zo te formuleren, dat geïndiceerden met een gemeentelijke uitkering voorrang hebben. Vanuit gemeentelijk budgettair perspectief is dit beide efficiënter. Daarnaast is het meer inzetten op allianties een continue verantwoordelijkheid van MTB. Het bedrijf zal zich hierop blijven richten.

Over de bovenvermelde onderdelen en ook de actuele ontwikkelingen zullen wij de commissie periodiek informeren. Bij de kaderbrief voor 2013 verwachten wij meer duidelijkheid omtrent invoerdatum, inhoud en financiële consequenties van de WWnV.

Financieel (bedragen x €1.000)

(Autonome) ontwikkeling (N)/ besparingsmaatregel (V)	2013	2014	2015	2016
WWnV/Wsw (N)	-pm	-pm	-pm	-pm
> Maatregelen WWnV/Wsw (V)	pm	pm	Pm	pm
Saldo	0	0	0	0

Alle Maastrichtenaren doen mee

Koers	<p>De afgelopen jaren heeft onze gemeente door middel van de Stadsvisie (2005), de Sociale Visie (2003), de actualisatie van de Stadsvisie (2008) en de twee Wmo-beleidsplannen (2007, 2011) haar visie op het sociaal domein geformuleerd. Deze visie biedt de basis om de opgaven in dit domein op te pakken. Het te verwachten rijksbeleid en de omvang en context van de (nieuwe) opgaven maken het noodzakelijk om de sociale koers te actualiseren/ formuleren waardoor scherper aan de wind kan worden gevaren. Deze koers zal standvastig worden ingezet en de consequenties ervan zullen – meer dan tot nu toe – moeten worden uitgedacht, uitgewerkt en doorgevoerd. Beleidsmatig zijn vele ingrediënten voor de koersbepaling reeds aanwezig. De gewenste transformatie is dan ook niet zozeer een transformatie van beleid of systeem, maar vooral een transformatie van concreet handelen in concrete gevallen. Om dit mogelijk te maken wordt, samen met alle partners op sociaal gebied, gewerkt aan een perspectief waarop kan worden gekoerst en dat een toetssteen vormt voor keuzes in het brede sociale domein. Als de koers bepaald is, is het zaak om deze meer en meer te concretiseren naarmate de navolgende wijzigingen vanuit het Rijk definitief vorm krijgen.</p>
Innovatie	<p>Anticiperend op de nieuwe koers wordt gewerkt aan een innovatieopdracht Welzijn en Zorg conform het raadsbesluit bij kaderbrief 2011. De opdracht is om op het terrein van de Wmo te komen tot een toekomstbestendig stelsel van welzijn en zorg met minder middelen. Vanaf 2012 is in het kader hiervan al een bezuiniging gerealiseerd. Dit is gedaan door het optimaliseren van de afstemming van het aanbod van bewegingsstimulering en het stopzetten van het projectleiderschap Geestelijk Gezond Maastricht. Daarnaast zijn bij de begroting van 2012 de subsidies vanuit welzijn en zorg geactualiseerd. Ook is de nota Wmo-Wpg 2012-2015 in december 2011 vastgesteld. Op dit moment zijn we samen met partijen in het veld en met de raad concreet invulling aan het geven aan de innovatie-/besparingsopgave. Op basis van de concrete invullingen worden de uiteindelijke bezuinigingen ultimo 2014 doorgevoerd. De bezuinigingen staan voor 2015 ingeboekt en in de aanloop daar naartoe realiseren we een steeds groter percentage. In 2012-2014 benutten we de inverdieneffecten als frictiekosten (MvA kaderbrief 2011).</p> <p>Naast de innovatieopdracht streven we ernaar om binnen het sociale beleidsveld ook een slag te maken in de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers en te proberen de successen van de afgelopen jaren op het terrein van werk en inkomen vast te houden en te versterken. Dit alles om de kwaliteit van leven van onze meest kwetsbare inwoners te bevorderen, ondanks krappe financiële kaders.</p>
Stelselwijziging WWnV, Begeleiding, Jeugdzorg	<p>Onze opgave wordt, als de demissionaire plannen doorgaan, uitgebreid met een aantal nieuwe taken die door het Rijk aan gemeenten worden overgedragen. Voor al deze plannen geldt dat op dit moment onzeker is of, hoe en wanneer ze doorgaan. Duidelijk is wel dat deze stelselwijzigingen, als ze doorgaan, elk gepaard gaan met grote inhoudelijke en financiële opgaven. Om die reden kunnen ze in het meerjarig perspectief van deze kaderbrief niet onvermeld blijven. Per 2013 zal/zou de Wet werken naar vermogen worden ingevoerd, hetgeen een grote stelselwijziging op het terrein van werk en inkomen betekent. Zoals reeds aangegeven gaan wij er vooralsnog van uit dat dit gedeeltelijk doorgang vindt. Per 2013/2014 worden gemeenten (onder voorbehoud) verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van mensen met matige en ernstige beperkingen (mits zij niet in een instelling wonen). Ook hier gaan wij er van uit dat de invoering doorgaat, maar dan wel per 2014. Per 2015 krijgt de gemeente in de demissionaire plannen gefaseerd de verantwoordelijkheid voor de hele Jeugdzorg. Gezien het beoogde tijdspad is de onzekerheid over de invoering hier het grootst. Naast deze drie directe opgaven voor gemeenten, zullen we ook moeten anticiperen en reageren op andere beperkingen van middelen in het gemeentelijk domein – zoals die op Inburgering en Educatie - en op de gevolgen van (mogelijke) regeringsmaatregelen die plaatshebben op voor ons aanpalende terreinen, zoals de invoering van Passend Onderwijs, het scheiden van wonen en zorg of een eventuele versoepeling van het ontslagrecht.</p>

Uitgangspunt van dit college is dat de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten leidend zijn. Door nu al te werken aan een inhoudelijke koers waardoor met partners en hun professionals anders en slimmer gewerkt kan worden denken wij dit te kunnen realiseren. Wij hopen richting de begroting 2013 meer te weten aangaande de status van de regeringsplannen.

Wmo individuele
voorzieningen

Uitgaan van eigen kracht betekent dat wij waar mogelijk producten en diensten die wij leveren (deels) laten betalen door diegenen die er daadwerkelijk gebruik van maken. Waar mensen aantoonbaar niet in staat zijn om te betalen voor noodzakelijke producten hebben wij als overheid een rol om vanuit een solidariteitsgedachte de lasten over alle burgers van Maastricht te verdelen. In 2011 heeft de gemeenteraad van Maastricht vanuit dit principe en om de structurele tekorten te minimaliseren ervoor gekozen om inkomensgrenzen binnen de Wmo in te voeren. In 2012 is de gemeentelijke beleidsvrijheid hieromtrent verengd. Financieel betekent dit (ook) naar de toekomst toe een structureel tekort van circa € 1,7 miljoen.

Het college heeft voorstellen uitgewerkt waarmee we het wederom mogelijk maken om de Wmo toekomstbestendig uit te voeren. In de raadscommissie Breed welzijn van mei 2012 zijn deze voorstellen uitgebreid toegelicht. Invoer is voor het overgrote deel pas mogelijk vanaf 2014. Als uw raad deze voorstellen onderschrijft wordt de verordening in het najaar aangepast en na besluitvorming door uw raad in de begroting verwerkt. Concreet gaat het om:

1	Normering en normbedragen woningaanpassingen: (totale kosten circa € 1,5 miljoen, besparing is circa 6,7 procent) <i>Door het herijken van normeringen per woningaanpassing kunnen op basis van de praktijk in Heerlen en Sittard-Geleen en een quick-scan bij Argonaut en Scio naar inschatting de normbedragen woningaanpassingen met 20 procent verminderd worden. Invoer is al vanaf 2013 mogelijk.</i>	€100.000
2	Collectief Vervoer: (totale kosten circa € 2,85 miljoen, besparing is circa 14 procent) <i>Samen met verschillende partners waaronder het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport wordt onderzocht of het mogelijk is om de onrendabele top per zone van collectief vervoer via een inkomensafhankelijke bijdrage te verlagen. Dit is in lijn met het uitgangspunt van 'eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid'.</i>	€ 400.000
3	Hulp bij het Huishouden: (totale kosten circa € 16,2 miljoen, besparing is circa 7,7 procent) - <i>indicaties hulp bij huishouden ZIN omzetten naar urenindicatie (gefaseerd)</i> - <i>aanscherpen van normeringen van hulp bij huishouden</i> - <i>toepassen van pakketversobering bij hulp bij het huishouden (2,5 procent)</i>	€ 400.000 € 450.000 € 400.000
Totaal		€1.750.000

Als alternatief voor een van de andere maatregelen kan ook worden gekozen om het percentage waarmee de pakketversobering bij hulp bij het huishouden wordt ingevuld, te verhogen naar bijvoorbeeld 5 procent. Dat levert een extra besparingsbedrag van € 400.000 op. Hiermee kan de impact van een van de andere maatregelen naar beneden worden bijgesteld.

Daarnaast willen we extra inzetten op twee belangrijke bewegingen uit het Wmo-beleidsplan 2012-2015 'Meer voor Elkaar':

- inzetten op de transformatie van individuele voorzieningen naar collectieve voorzieningen (bijvoorbeeld strijkservice en ramenservice, scootmobiel pool);
- stimuleren van informele zorg en mantelzorg.

Deze twee bewegingen zullen met name op lange termijn mogelijk kunnen bijdragen aan een eventuele financiële besparing ter dekking van de te verwachten autonome groei.

Tot slot gaan we bij de komende tariefonderhandelingen voor hulp bij het huishouden Zorg in Natura inzetten op een mogelijke (efficiency)besparing binnen deze voorzieningvorm.

Armoedebeleid

De noodzakelijke keuzes om de Wmo betaalbaar te houden, sterken ons in de keuze om het armoedebeleid in stand te houden. De extra inzet die wij op dit vlak plegen, zoals besloten bij de begroting van 2012, blijven wij dan ook handhaven.

Onderdeel hiervan is ondermeer om de financieel zwakkeren ook in de gelegenheid te stellen om sport te beoefenen. Instrumenten binnen het armoedebeleid die we ondermeer hiervoor blijven inzetten zijn de declaratieregeling en het sportfonds.

Sport

Bij de begroting van 2012 heeft de gemeenteraad een duidelijke keuze gemaakt voor de toekomstige koers van het gemeentelijke sportbeleid. Dit beleid bestaat uit vier pijlers: (1) sportaccommodaties, (2) sportparkmanagement, (3) vitale sportverenigingen en (4) bewegingsstimulering. Op basis van deze vier pijlers wordt uitvoering gegeven.

In de nieuwe sportnota moeten keuzes gemaakt worden. Keuzes als: op welke manier gaan we verder met het spreidingsplan van de buitensportaccommodaties? Op welke manier geven we invulling aan de in de Structuurvisie 2030 vastgestelde uitgangspunten voor de binnensportaccommodaties? Hoe begeleiden we de Maastrichtse sportverenigingen in veranderingen door bijvoorbeeld demografische ontwikkelingen? Maar ook vragen als; hoe zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk Maastrichtenaren elke week voldoende sporten en bewegen, en wat is de rol van de gemeente Maastricht in dit alles? Al deze vraagstukken worden benoemd in het traject richting de nieuwe sportnota. Het college kiest er nadrukkelijk voor om sportend Maastricht actief te betrekken bij de beantwoording van deze vragen en het vinden van gezamenlijke oplossingen.

Al in 2012 wordt er aan de nieuwe sportnota gewerkt. Zo wordt het spreidingsbeleid buitensportaccommodaties geëvalueerd en is ook in het proces vitale verenigingen begonnen met de evaluatie. Verder is de uitvoering van het besluit om te komen tot een verzelfstandigde sportorganisatie (*Maastricht Sport*) in de afrondende fase. Met betrekking tot het onderwerp bewegingsstimulering wordt gewerkt aan een beweegvisie (voor diverse doelgroepen), die onderdeel wordt van de nieuwe sportnota. Voor de uitvoering van deze visie heeft de gemeente Maastricht ingeschreven voor een rijkssubsidie voor 12,9 combinatiefunctionarissen en 5,2 buurtsportcoaches.

Een belangrijke discussie zal gaan over de sportaccommodaties en bijbehorende tarieven. Het aantal accommodaties, de demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, en het beschikbare budget voor beheer en onderhoud zijn niet in balans met elkaar. Oftewel, in de toekomst zal als gevolg van de bevolkingsontwikkeling en trends, behoefte zijn aan minder accommodaties dan nu het geval is. Daarnaast is er onvoldoende budget beschikbaar om de sportaccommodaties te beheren en te onderhouden. Er moeten, op basis van een totaalpakket, maatregelen worden genomen. Dit totaalpakket houdt in dat er geïnvesteerd moet worden in het wegwerken van achterstallig onderhoud bij sportaccommodaties (inclusief energiebesparende maatregelen) en dat de budgetten structureel worden 'bijgeplust' ten laste van de gemeentebrede risicobuffer tot het noodzakelijke niveau, zijnde het werkelijke kostenniveau. Dit is al besloten in de begroting voor 2012. Nadat deze inhaalslag heeft plaatsgevonden, moeten keuzes gemaakt worden. Het afstoten van accommodaties zodat het aantal accommodaties, de bevolkingsontwikkeling en de beschikbare budgetten opnieuw in balans zijn, ligt daarbij volgens het college in de lijn der verwachting. Waar mogelijk wordt ingespeeld op actuele ontwikkelingen om, met in acht name van bovengenoemde afspraken, reeds besparingen te realiseren.

Geusseltbad

In aanvulling op bovenstaande zal voor wat betreft binnensportaccommodaties nog nadrukkelijker gestuurd worden om binnen de begrote middelen voor groot onderhoud blijven. De eerste proeve van kwaliteit en betaalbaarheid van onze (binnen)sportaccommodaties is geconcretiseerd in het raadsbesluit van maart 2012 over het nieuwe zwembad. Hiermee is een nagenoeg dekkende exploitatie mogelijk. Conform het raadsbesluit zal het resterende tekort uit de algemene middelen betaald worden. Als zodanig is het dan ook in het budgettair kader (paragraaf 3.1) opgenomen. Hiermee is het pad geëffend voor een van de hoogtepunten van het komende jaar, de opening van het zwembad. Hiermee krijgt Maastricht een

topaccommodatie die mede een vitaal onderdeel is voor de bewegingsstimulering van de Maastrichtse burgers.

Vluchtelingenwerk

Conform het besluit van mei jongstleden¹ wordt met ingang van 1 januari 2013 een bedrag van € 100.000 opgenomen in de begroting voor de jaarlijkse subsidieverlening aan de Stichting Vluchtelingenwerk Limburg, afdeling Maastricht.

Financieel (bedragen x €1.000)

(Autonome) ontwikkeling (N)/besparingsmaatregel(V)	2013	2014	2015	2016
Afschaffen Wmo inkomensgrens (N)	-1.900	-1.700	-1.700	-1.700
> Maatregelen Wmo (V)	100	1430	1510	1590
Stichting vluchtelingenwerk (N)	-100	-100	-100	-100
Zwembad de Geusselt (N)	-75	-75	-75	-75
Achterstallig onderhoud sportaccommodaties (N)*	-808	-808	pm	pm
> dekking post onvoorzien/risicobuffer (V)*	808	808	pm	pm
Saldo (N)	-1.975	-445	-365	-285

* Actualisering ten opzichte van Begroting 2012

Cultuur als motor voor de stad

Maastricht, cultureel kernpunt

Maastricht zal vanaf 2013 haar functie als een van de acht culturele centrumsteden ('Cultureel Kernpunt') waar moeten maken in een sterk veranderend cultuurlandschap. Het Rijk bezuinigt fors en de neerwaartse economische conjunctuur raakt ook de stedelijke en regionale productie van cultuur. Van de cultuursector wordt verwacht dat zij meer uitgaat van de eigen kracht en van samenwerking (ondernemerschap). Toch blijft Maastricht trouw aan de uitgezette lijn van Cultuurstad: culturele carrières voor makers (realiseren van ketens, van opleiding via talentontwikkeling tot productie); voor publiek (een breed toegankelijk cultuuraanbod) en voor de stad zelf (adequate voorzieningen door de stad). Ondanks bezuinigingen zullen we deze carrières hoog houden. Zij bieden de stad een onderscheidende positie en leggen een stevige bodem onder de ambitie Maastricht Culturele Hoofdstad 2018. Om dit te realiseren zijn we in Maastricht bezig met drie innovatieve hoofdtrajecten:

Drie hoofdtrajecten

1. de innovatie van (samenwerking tussen) de eigen gemeentelijke instellingen zoals Centre Céramique, Kumulus en het Natuurhistorisch Museum Maastricht;
2. de actualisering van het subsidiebeleid;
3. het proces om via Maastricht Culturele Hoofdstad 2018 de synergie in Maastricht en de Euregio te optimaliseren.

Ad 1. Innovatie Centre Céramique en Kumulus

Naar aanleiding van de taakstellende opdracht van de gemeenteraad om bezuinigingen te realiseren door Centre Céramique, Kumulus en het Natuurhistorisch Museum Maastricht in samenhang te innoveren, heeft een onderzoek plaatsgevonden. Hierbij is nadrukkelijk de meerwaarde van een integratie/fusie van de betrokken culturele organisaties onderzocht. Zodat er een nieuwe culturele gemeentelijke organisatie gevormd wordt; Een *Centrum voor informatie, kennis en cultuur* dat voorziet in een viertal functies: Informatie, Educatie, Presentatie en Participatie.

De insteek is dat, ondanks een forse bezuiniging ad € 500.000, de voor de stad belangrijke functie voor de ontwikkeling van cultureel burgerschap wordt behouden en zelf wordt versterkt. Gefocust wordt op een goed bereikbare en hoogwaardige centrale bibliotheekvoorziening in het Centre Céramique in een nieuwe context van een modern informatiecentrum voor kennis en cultuur. Daarnaast worden verspreid in de stad verschillende kleinere 'Biebservice satellieten' gerealiseerd met als prioriteit het ontwikkelen van 'schoolbibliotheeken' in de 'Kindcentra' (Brede

¹ Indien raadsnota 42-2012 conform is vastgesteld.

Scholen), waaraan gekoppeld een voorziening voor doelgroepen zoals laaggeletterden en ouderen. Deze 'satellieten' worden binnenkort opgestart in Heer/Scharn en Malpertuis/Malberg zodat alternatieven voor sluiting van de filialen per 1 januari 2013 operationeel kunnen zijn. Dit levert een netto besparing van €200.000 op. Het resterende bedrag van de taakstellende bezuiniging kan gevonden worden door vermindering van het mediabudget op grond van de ontwikkelingen op digitaal en informatiegebied en door verhoging van de tarieven van cursussen bij Kumulus.

Concreet worden op korte termijn de volgende stappen gezet:

- a. Realiseren van een fusie tussen Kumulus en Centre Céramique per 1/1/2013.
- b. Vermindering van het mediabudget en tariefverhoging bij Kumulus.
- c. Sluiting van wijkbibliotheken Heer en Malpertuis, per 1/1/2013.
- d. Ontwikkelen en implementeren van een nieuwe bibliotheekdienstverlening in de wijk:
 - *Met ingang van schooljaar 2012-2013 worden twee 'Bibliotheken Op School' (BOS) geopend, te weten in Centre Manjefiek Malberg en in Basisschool Scharn. In de BOS (een op maat gebouwde bibliotheekvoorziening die de huidige bibliotheeksteunpunten op die scholen vervangt) is de bibliotheekfunctie voor de schoolgaande jeugd optimaal gewaarborgd. Hiervoor stelt de provincie Limburg een opstartsubsidie van €10.000 per BOS beschikbaar. Hierna worden deze in de reguliere exploitatie van Centre Céramique opgenomen.*
 - *Oprichting van een Bibliotheek Service Punt in ROC Leeuwenborg (Heer) en Centre Manjefiek Malberg; deze zijn voor senioren, laaggeletterden en mensen met een leeshandicap. De voorzieningen bieden een (wissel)collectie boeken, leestafel, informatiepunt alsmede digitale uitleenfunctie.*
- e. Uitbreiding Boek Aan Huis-service voor de doelgroep niet-mobiele lezers.

Actualisering van het subsidiebeleid

De gemeenteraad van Maastricht heeft bij de Begroting 2012 besloten om €675.000 te bezuinigen op de cultuurbegroting. Daarbij is aangegeven dat deze taakstelling vanaf 2013 structureel moet zijn. Hoewel de concrete invulling pas vanaf juli/augustus mogelijk is, omdat dan de adviezen over rijkssubsidies openbaar worden, zijn wij uitgegaan van de volgende principes om deze taakstelling structureel te realiseren:

1. de coalitieambitie om Maastricht te handhaven als landelijk 'cultureel kernpunt';
2. de realisatie van de ambitie Maastricht Culturele Hoofdstad 2018;
3. een hoge participatie binnen amateurkunst en kunsteducatie volgens een projectmatige en wijkgerichte aanpak;
4. het in stand houden van de carrièretakken van culturele en onderwijsinstellingen om talentontwikkeling te begeleiden én om het eigen opgeleide talent en talent van elders aan de stad te binden en zodoende aan Maastricht een (inter)nationale concurrentiepositie te geven.

Deze overwegingen zullen vóór de begrotingsbespreking leiden tot een concrete invulling van de taakstellende bezuinigingsopdracht, die uitgaat van veel sterkere regie en focus van de gemeente Maastricht bij de afweging van alle initiatieven en evenementen. Rond de zomer zullen de betrokken instellingen en initiatieven geïnformeerd worden over voorgenomen besluiten zodat deze ook daadwerkelijk met ingang van 2013 geëffectueerd kunnen worden. Gekozen zal worden voor het behoud van hen die het meest bijdragen aan de gewenste innovatie en dynamiek in de stad. Hierbij wegen wij ondermeer mee (1) wat de bijdrage is aan talentontwikkeling; (2) of er in meer of mindere mate sprake is van dubbels; (3) de artistieke waarde; (4) de ingeschatte mogelijkheden van de instelling om de activiteit met hogere eigen middelen te organiseren.

Bidbook Maastricht Culturele Hoofdstad 2018

2013 wordt het jaar waarin de internationale jury zal bepalen welke Nederlandse stad culturele hoofdstad van Europa mag worden in 2018. Daarom concentreren we ons in 2013 op het overtuigen van de jury. Dit doen wij door het vergroten van het draagvlak onder de bewoners in Maastricht en in de Euregio, het sterker maken van de ontstane verbindingen en

samenwerkingsverbanden in de culturele en creatieve sector en het uitwerken van de in het bidboek aangekondigde programmalijnen. Vooral de communicatie over en de zichtbaarheid van het project in en om de stad worden cruciaal. Indien de titel wordt binnengehaald, wordt de voorbereiding van 2018 onveranderd verder gezet. Als we de titel niet binnenhalen, dan zullen we de verworvenheden in Maastricht en de Euregio borgen voor de nabije toekomst en met college en raad overleggen over de wijze waarop de samenwerking na 2013 gestalte gegeven kan worden.

Financieel (bedragen x €1.000)

(Autonome) ontwikkeling (N)/ besparingsmaatregel (V)	2013	2014	2015	2016
Besparing CC/Kumulus (V)*	500	500	500	500
Actualisering subsidiebeleid (V)*	675	675	675	675
Saldo	1.175	1.175	1.175	1.175

* Reeds financieel taakstellend meegenomen in Begroting 2012

Realistische en ambitieuze stedelijke ontwikkeling

Maastricht investeert in de toekomst van de stad, ook fysiek. Dit is ondermeer terug te zien bij de bouwwerkzaamheden rondom de A2, de bouw van het United World College Maastricht (UWCM), het Geusseltzweembad en de bouw van de Neuro Incubator op de Health Campus. Daarnaast zijn er tal van projecten in de voorbereidingsfase. Ook budgettair handhaven wij de mogelijkheden om te blijven investeren.

Nieuwe periode van stadsontwikkeling

In de stadsontwikkeling breekt een nieuwe periode aan. De verwachting is dat de groei van het aantal inwoners van de stad beperkt is. Daarbij zal het aantal kinderen met zo'n 20 procent afnemen en het aantal ouderen in dezelfde mate toenemen. Ook wordt een groei van het aantal studenten verwacht. Deze veranderingen in de bevolkingssamenstelling hebben gevolgen voor vraag naar en aanbod van voorzieningen in stad en regio. De noodzaak neemt toe om via gericht beleid de kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen te waarborgen. Daarvoor zullen de komende jaren per type voorziening de gevolgen van de veranderende omstandigheden in kaart gebracht worden. Duidelijk is wel al dat de huidige fijnmazigheid van voorzieningen zal verminderen. Naast vraag en aanbod naar voorzieningen (kwantitatief), verandert ook de behoefte van de burger kwalitatief. De wens voor meer keuzevrijheid en diversiteit neemt toe. Burgers willen meer invloed op hun leven, dus bijvoorbeeld ook op de vormgeving van hun woning. Dit betekent ondermeer meer aandacht voor thema's als vraaggericht bouwen en flexibiliteit. Thema's die nadrukkelijk terugkomen in de structuurvisie .

Groene infrastructuur

Het college werkt in de komende jaren ook aan een versterking van de groene infrastructuur van de stad, dat bijdraagt aan luchtkwaliteit, gezondheid, bewegen en ontmoeting. In en rond de stad worden tal van grote groen- en natuurprojecten uitgevoerd, voor meer en kwalitatief beter groen. Ook het verbinden van gebieden en functies is een belangrijk doel. Voorbeelden zijn de Grensmaas, het Frontenpark, het Geusseltpark, buurtpark Limmel-Nazareth en op termijn het Tapijnpark.

De manier waarop Maastricht zich als stad blijft ontwikkelen zal verschillen ten opzichte van de afgelopen periode. Door de onzekerheid over de toekomstige programmatische behoefte van de stad en de financiële mogelijkheden, zal het accent komen te liggen op een geleidelijke transformatie van het bestaande stedelijke gebied. Daarbij spelen thema's als herbestemming, flexibiliteit, vergroening en tijdelijk gebruik, een meer voorname rol. Het dagelijks leven van mensen in de stad en de verschillende leefpatronen zullen centraal staan. Dit vereist andere denk- en werkwijzen. Wij zullen onze stadsontwikkeling moeten innoveren. Ontwikkelingen zullen nog kritischer benaderd moeten worden waar het gaat om welke rol de overheid moet vervullen. In de Structuurvisie 2030 is daarvoor de richting en focus aangebracht. In onze Kadernota grond- en vastgoedbeleid hebben wij de kaders voor onze rol op dat gebied geschetst.

Grotere leefomgeving	Door de mobilisering van de samenleving is de dagelijkse leefomgeving niet meer vanzelfsprekend de eigen wijk, stad of zelfs regio. Maastricht zal zich nog meer op haar (eu)regionale en (inter)nationale omgeving moeten richten om via afstemming en samenwerking de kansen voor de stad te benutten. Dit geldt ook voor stedelijke ontwikkeling. Niet voor niets is dit een van de hoofdthema's in de structuurvisie. Dit betekent nog meer noodzaak tot afstemming op regionaal niveau tussen gemeenten. Er is inmiddels een start gemaakt om tot een regionale structuurvisie te komen.
Slim verbinden	Gezien de teruglopende middelen zal er steeds meer nadruk komen te liggen op het 'slim' verbinden van interne geldstromen met externe geldstromen (Rijk, EU, privaat). Dit vraagt om een nieuw instrumentarium, andere realisatiemodellen en andere coalities in de stedelijke ontwikkeling. Maastricht wil hiervoor graag als proeftuin dienen en gaat daarom de komende periode kleinschalig experimenteren op een aantal plekken in de stad via het zogenaamde Maastricht-LAB. Hierin werkt de gemeente samen met partners van verschillende disciplines en expertise om samen te ontdekken hoe de nieuwe manier van stadsontwikkeling kan worden vormgegeven.
Bouwtoezicht	Minder grootschalige stadsontwikkeling heeft ook tot gevolg dat het product bouwtoezicht een discrepantie tussen inkomsten en kosten vertoont. Op dit moment wordt in kaart gebracht hoe de kosten geminimaliseerd kunnen worden door drastische afbouw van (direct en indirect) personeel en de kostendekkendheid van de tarieven geoptimaliseerd kan worden.
Investeringsen	Naast de investeringen waar al toe besloten is en waar gelden voor beschikbaar zijn gesteld, zijn in de komende jaren nog steeds investeringsbudgetten beschikbaar. Echter niet zondermeer voldoende voor onze ambities. De combinatie van anders denken en werken binnen stadsontwikkeling met toenemende financiële druk betekent dat we zeer kritisch zullen kijken naar de verschillende fysieke ontwikkelingen die op de rol staan (Belvédère, Frontenpark, Timmerfabriek, Nutsbedrijven, omgeving Eiffel, Quartier des Arts, sporthal Geusselt, poppodium, Beatrixhaven, Tapijnkazerne en Wonen boven winkels). De uitdaging ligt in het zoeken van de kansen voor de stad, maar ook het beheersbaar houden van de risico's. Ook hier staan slim verbinden van financiële middelen, en maximeren van de multiplier voorop. Dit kan/zal ook betekenen dat er tussen en binnen projecten keuzes gemaakt moeten worden (zie ook paragraaf 3.2).
Beter benutten	<p><u>Maastricht bereikbaar met OV, fiets en auto/op weg naar een duurzaam Maastricht</u></p> <p>Op het gebied van bereikbaarheid zien we dat vanuit Den Haag door het programma 'Beter benutten' ook in Maastricht - als economisch kerngebied - extra wordt geïnvesteerd . 'Beter benutten' ondersteunt onze mobiliteitsambities (financieel) om tot een verschuiving van het autogebruik te komen. Zowel in spreiding als door het stimuleren van alternatieven. We zetten in op het veranderen van mobiliteitsgedrag, technische innovaties en (fysieke) verbeteringen in het mobiliteitsaanbod.</p>
Betaalde fietsenstalling	De bezuinigingsmaatregel van de betaalde fietsenstalling uit de begroting 2012, is inmiddels ingevoerd. In de begroting is hierbij uitgegaan van een inkomstenpost van € 300.000 structureel. Door onzekerheden (stallingsgedrag fietsers) is afgesproken de feitelijke bezetting en inkomsten gedurende het jaar te monitoren. De eerste tussenevaluatie wordt begin oktober in de commissievergadering besproken. Doordat het betaald stallen pas is ingevoerd, is nog sprake van een grote onzekerheidsmarge. De verwachting is dat in 2012 de geraamde inkomsten niet gerealiseerd zullen worden (zie uitvoeringsbeeld 2012). Voor 2013 en verder verwachten wij een autonome toename in de inkomsten door de gewinning en bereiden wij bijbehorende maatregelen voor om de begrote inkomsten te realiseren. Hierover zal het college na de zomer met de raadscommissie van gedachten wisselen.
Duurzaam ontwikkelen	Maastricht wil een duurzame stad zijn. Duurzame ontwikkeling betekent dat we ervoor zorgen dat Maastricht nu en in de toekomst aantrekkelijk is en blijft voor onze bewoners en

bedrijven. Van belang is dat de stad zich op een zo duurzaam mogelijke wijze ontwikkelt. Duurzaamheid is geen apart thema, maar loopt als een rode draad door alle beleidsthema's. Ook in de nieuwe structuurvisie is duurzaamheid de rode draad. Klimaat en energie zijn hierbij centrale thema's. Niet voor niets wordt in alle collegenota's expliciet een duurzaamheidsafweging gemaakt. Voor ons betekent dit dat we ons breed inzetten voor een toekomstbestendig Maastricht.

Dat doen we door Maastricht voor te bereiden op:

1. verandering van het klimaat en energietransitie;
2. innovatie van materiaalgebruik;
3. verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen en activiteiten;
4. en de samenleving hier actief bij te betrekken.

Dit alles sluit aan bij de ambities die de gemeenteraad heeft neergelegd in de moties Klimaatneutrale Stad 2030, Klimaatneutrale gemeente 2015, Duurzaam Inkopen en Fair Trade Gemeente. Dat betekent dat we actief en geïntegreerd aan de slag zijn en gaan: we werken aan de realisatie van het warmtenet en de biomassacentrale. Voor de gemeentelijke gebouwen wordt energiebesparing en energietransitie verder uitgerold. Bovendien wordt de E-bike verder uitgerold, ook in de regio. De gemeentelijke openbare verlichting schakelt verder om naar ledlampen en ook het principe cradle to cradle wordt toegepast. In ontwerp en uitvoering in de ruimtelijke ordening worden inzichten voor beperking hittestress en opvang waterpieken vertaald. De Maastrichtse bevolking wordt verder via de (sociale) media actief benaderd over duurzame keuzes en subsidiemogelijkheden. In 2012 zijn we begonnen met het betrekken van burgers door het beschikbaar stellen van gelden voor innovatieve ideeën op het gebied van duurzaamheid (duurzaamheidsimpuls). Omdat de uitvoering in zomer 2012 valt is de tussentijdse evaluatie hiervan nog niet beschikbaar

Natuur- en
milieueducatie

In 2011 zijn we begonnen met een proces om te komen tot Maastrichts natuur- en milieueducatiebeleid (NME). De afgelopen periode zijn verschillende belanghebbenden en stakeholders geconsulteerd. Een aantal bouwstenen van het benodigde raamwerk zijn inmiddels ingevuld door het Centrum voor Natuur- en Milieu-educatie (bestuur en directie) (CNME), 'groene' organisaties (SBB, IKL, Natuurmonumenten, IVN en bedrijfsleven) en goede voorbeelden uit Nederland. Daarnaast zullen de raadscommissie en het basisonderwijs nog bevestigd worden. Hierna wordt het Natuur- en Milieueducatiebeleid verder uitgeschreven. Een eerste concept van het nieuwe NME beleid zal ter besluitvorming in het najaar van 2012 aan de raad worden aangeboden.

CNME

In de raadsvergadering van november 2011 is bepaald dat er een bezuiniging van € 250.000 vanaf 2013 bij het CNME gerealiseerd moest worden. 2012 wordt gezien als een overgangsjaar waarin een bezuiniging van € 143.000 gerealiseerd moet worden (zie uitvoeringsbeeld 2012). De bezuinigingen bij het CNME moeten conform het raadsbesluit van november 2011 worden gerealiseerd bij 3 onderdelen:

Afstoten kinderboerderij Daalhof

Op dit moment zijn verschillende partijen benaderd om de kinderboerderij Daalhof over te nemen of een andere rol in het beheer te spelen. Gesproken is met zorg- en onderwijsinstellingen, een particuliere initiatiefnemer en de werkgroep Daalhof. De werkgroep is bereid de kinderboerderij te gaan beheren. De overige instellingen onderzoeken met de werkgroep of samenwerking bij de boerderij mogelijk is. De werkgroep heeft inmiddels een businesscase opgesteld. Daaruit blijkt dat deze werkgroep de kinderboerderij kan exploiteren met een beperkte bijdrage vanuit de gemeente. Dit is mogelijk omdat de werkgroep de sociaal maatschappelijke functie van de boerderij gaat vergroten en hierdoor minder kosten heeft en extra inkomsten kan genereren. Of de bezuiniging van € 143.000 voor 2012 volledig kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de datum van overdracht en eventuele personele frictiekosten (zie ook het Uitvoeringsbeeld 2012).

Verhuizing vanuit het pand Statensingel naar een andere locatie.

Bij begroting 2012 is gesproken over de mogelijkheid dat het CNME zou verhuizen naar het pand van de kinderboerderij Daalhof. Op basis van het Plan van Eisen van het CNME en dat van de werkgroep Daalhof is gebleken dat de huisvesting van beide instanties op dezelfde plek

leidt tot een ingrijpende, dure verbouwing. Daarom wordt op dit moment gezocht naar een andere locatie voor het CNME, bij voorkeur in Belvédère. Uiteindelijk moet dit resulteren in een lagere huur dan de bijna € 65.000 per jaar voor het pand aan de Statensingel. De huurovereenkomst loopt tot en met november 2012.

Afstoten publieksactiviteiten natuurtuinen Jekerdal.

De beperking van de publieksactiviteiten in het Jekerdal wordt volledig gerealiseerd vanaf 2012.

Financieel (bedragen x €1.000)

(Autonome) ontwikkeling (N)/ besparingsmaatregel (V)	2013	2014	2015	2016
CNME (V)*	250	250	250	250
Saldo	250	250	250	250

* Reeds financieel taakstellend meegenomen in Begroting 2012

3. Financieel beeld

Dit hoofdstuk bevat het financieel meerjarenbeeld; de grote lijnen van de begrotingsontwikkeling voor de komende jaren. Waar gaat extra geld naartoe en waar wordt bezuinigd. We schetsen het financieel meerjarenbeeld via het:

- Budgettair kader (3.1)
- Investeringsoverzicht (3.2)
- Uitvoeringsbeeld 2012 (3.3)

3.1 Budgettair kader

(bedragen maal €1.000)		2013	2014	2015	2016
saldo begroting 2012-2015		0	0	0	0
A generieke autonome ontwikkelingen/reeds genomen besluiten					
1	dividend Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	-400	-400	-400	-400
2	cao 2012/sociale premies	-700	-700	-700	-700
3	algemene uitkering	pm	pm	pm	pm
totaal generieke autonome ontwikkeling/reeds genomen besluiten		-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
B specifieke autonome ontwikkelingen/reeds genomen besluiten					
4	Wmo inkomensgrens	-1.900	-1.700	-1.700	-1.700
	> draaiknoppen Wmo	100	1.430	1.510	1.590
5	Wsw en draaiknoppen	-pm	-pm	-pm	-pm
	> draaiknoppen Wsw	pm	pm	pm	pm
6	achterstallig onderhoud en energie sportaccommodaties	-808	-808	pm	pm
	> dekking post onvoorzien/risicobuffer	808	808	pm	pm
7	veiligheidshuis /Van Montfransgelden	-400	-400	-500	-500
	> draaiknoppen Veiligheidshuis	20	50	50	50
8	exploitatie nieuw zwembad	-457	-457	-457	-457
	> draaiknoppen tarieven	382	382	382	382
9	stichting vluchtelingenwerk	-100	-100	-100	-100
10	Regionale uitvoeringsdienst (RUD)	-pm	-pm	-pm	-pm
	> draaiknoppen RUD	pm	pm	pm	pm
11	wijziging Drank- en Horecawet	-75	-75	-75	-75
totaal specifieke autonome ontwikkeling/reeds genomen besluiten		-2.430	-870	-890	-810
totale lasten		-3.530	-1.970	-1.990	-1.910
C dekkingsplan					
12	structurele posten uit jaarrekening 2011	900	900	900	900
13	ophogen risicobuffer terugdraaien			400	400
14	stelpost Brandweer	317	317	317	317
15	dividend Enexis	110	110	110	110
16	aanpassing taakstelling Brandweer o.b.v. begroting 2012 Brandweer		-56	61	61
17	starters (I know ICT)	66	66		
totaal dekkingsplan		1.393	1.337	1.788	1.788
saldo Kaderbrief 2012		-2.137	-633	-202	-122
18	taakstellende dekkingsvoorstellen	2.137	633	202	122
saldo Kaderbrief 2012 na taakstelling		0	0	0	0

Toelichting

0. Saldo begroting 2012-2015

Dit is het saldo van de begroting 2012-2015 en vormt het vertrekpunt voor de nieuwe meerjarenbegroting 2013-2016.

1. Dividend Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Als gevolg van het Basel III akkoord moeten banken een groter eigen vermogen aanhouden. Dit geldt ook voor de BNG. Het vermogen moet met € 1 miljard worden versterkt in vijf jaren. In de aandeelhoudersvergadering van 23 april 2012 is duidelijk geworden wat dit betekent voor de dividenduitkering. De winstuitkering is gehalveerd. Dit is voor Maastricht een daling met € 0,4 miljoen.

2. Cao 2012 en premie-ontwikkelingen

Net voor het verstrijken van het ultimatum van de vakbonden is er een onderhandelingsakkoord bereikt inzake de cao voor gemeenteambtenaren. Dit akkoord is inmiddels met een positief advies van het VNG bestuur aan de leden voorgelegd. Met terugwerkende kracht tot 1 januari 2012 ontvangen de gemeenteambtenaren 1 procent en met terugwerkende kracht tot 1 april 2012 ontvangen zij wederom 1 procent. Daarnaast ontvangen zij nog een incidentele bijdrage van € 200 respectievelijk € 400 afhankelijk van de salarisinschaling. De financiële gevolgen kunnen we niet in onze gemeentebegroting opvangen, aangezien ook de ABP premie en andere premies zijn gestegen. In de begroting houden we slechts rekening met een stijging van de 2 procent van de totale lasten. In dit budgettair kader zijn de financiële gevolgen van de cao en de premiestijging verwerkt. Voor 2013 zet de VNG de onderhandelingen in op maximaal de nullijn.

3. Algemene uitkering

Door de demissionaire status van het kabinet is onduidelijk over welke onderwerpen dit kabinet mag besluiten. Hierdoor is het haast onmogelijk een inschatting te maken van de gevolgen van de rijksbezuinigingen op de algemene uitkering van het Gemeentefonds. De eerste signalen vanuit de VNG zijn dat het 'lente-akkoord' gemeenten miljoenen kan kosten. In welke mate dit voor individuele gemeenten geldt, moet echter nog gekwantificeerd worden. Vandaar dat de raming bij deze Kaderbrief als pro-memorie-post (pm-post) is gezet. Als er nieuwe informatie beschikbaar komt die aanleiding geeft tot concretisering van deze pm-post, stellen wij de gemeenteraad bij memorie van antwoord op de Kaderbrief 2012 daarvan in kennis.

Daarnaast was het Rijk van plan om de Basisadministratie Gebouwen (BAG) met ingang van 2013 in te voeren als bron voor de gemeentelijke woningvoorraad voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Een eerste inschatting voor Maastricht was dat deze administratieve wijziging nadelig zou uitpakken. Samen met een aantal gemeenten hebben we hiervoor aandacht gevraagd bij het Rijk. Dit heeft ertoe geleid dat de invoering van de BAG als bron voor de algemene uitkering is uitgesteld tot 2014 en wordt gekoppeld aan de geplande totale herijking van het Gemeentefonds waarbij onbedoelde herverdeel-effecten zo veel mogelijk worden beperkt.

4. Wmo-inkomensgrens

Het college heeft voorstellen uitgewerkt waarmee we het weer mogelijk maken om de Wmo toekomstbestendig uit te voeren. In de raadscommissie Breed Welzijn van mei 2012 zijn deze voorstellen uitgebreid toegelicht. Invoer is mogelijk vanaf 2014. Als uw raad deze voorstellen onderschrijft wordt de verordening in het najaar aangepast en in de begroting verwerkt. Zie ook de meer uitgebreide toelichting in de beleidsagenda onder 'Alle mensen doen mee' bladzijde 13.

5. Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

Zie beleidsagenda onder 'Maastrichtse economie en arbeidsmarkt in een hogere versnelling' bladzijde 10 en 11.

6. Achterstallig onderhoud en energie sportaccommodaties

In aanvulling op de eerdere besluitvorming rondom de kwaliteitssportparken blijkt de onderhoudsbehoefte groter ten bedrage van € 258.000. Ook voor dit bedrag geldt de besluitvorming van Kaderbrief 2011 en Begroting 2012 waarbij het terugbrengen van het aantal accommodaties en tarievenverhoging middelen zijn om de noodzakelijke bezuinigingen te realiseren. De komende jaren moet dus gestuurd worden op afstoten van sommige accommodaties. Waar mogelijk wordt bekeken of er, rekening houdend met bestaande afspraken, al op korte termijn bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden. Zie ook de beleidsagenda onder 'Alle mensen doen mee' bladzijde 14.

7. Veiligheidshuis/Van Montfrans-gelden

Door de omvang van de bezuiniging van de Van Montfrans-gelden is het gemeentelijke (sociale) veiligheidsbeleid vleugellam als er geen extra gelden beschikbaar komen. Daarom stellen wij voor om de wegvallende Van Montfrans-gelden op te vangen vanuit de algemene middelen. Om de benodigde extra bijdrage zo veel mogelijk in te perken, vindt intensief overleg plaats met alle betrokken partners (regiogemeenten, provincie, Rijk, professionele partners). Een eerste inventarisatie van de werkzaamheden voor regiogemeenten leert ons dat hier een beperkte bijdrage mogelijk is (oplopend tot € 50.000). Bij begroting 2013 wordt de hoogte van de extra bijdrage aangescherpt. Zie ook de beleidsagenda onder 'Veilige, hele en schone buurten' bladzijde 7 en 8.

8. Exploitatie nieuw zwembad

Conform raadsbesluit van 24 april inclusief aangenomen motie inzake tarief los bad.

9. Stichting vluchtelingenwerk

Conform raadsbesluit van 29 mei (indien conform besloten).

10. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

De vanuit Den Haag verplichte vorming van de RUD betekent naast een overdracht van taken ook het opkrikken van de kwaliteit van de dienstverlening naar een wettelijk vastgesteld niveau. Aan het gestelde kwaliteitsniveau moet altijd worden voldaan. Invoering van de RUD leidt niet (automatisch) tot de door de rijksoverheid gepropageerde efficiencywinst (vorig jaar PM als dekking begroot). Het brengt, afhankelijk van de omvang van de in te brengen taken, waarschijnlijk in veel gevallen zelfs extra kosten met zich mee door projectkosten en extra (desintegratie-)kosten. Dit inzicht sterkt ons in de handhaving van ons standpunt dat een overdracht van taken in eerste aanleg minimaal kostenneutraal moet zijn met gewaarborgde kwaliteitseisen. Vanuit Zuid-Limburg zien we meer en meer dat dit standpunt gedeeld wordt. Door te variëren in het aantal taken en de 'zwaarte' van de samenwerkingsstructuur kan gestreefd worden naar maximale invulling van de inhoudelijke en financiële doelen van een RUD. Richting Begroting 2013 wordt een businesscase uitgewerkt naar de omvang van een RUD waarbij een (tenminste) kostenneutrale in- en uitvoering met gewaarborgde kwaliteitseisen mogelijk is.

11. Wijziging Drank- en Horecawet

Vanaf 2013 heeft de gemeente er een extra handhavingstaak bij in de vorm van de handhaving van de nieuwe Drank- en Horecawet. Een gedeelte van de extra taken wordt al binnen de reguliere formatie meegenomen. Het ministerie gaat uit van minimaal 5 fte op de schaal van Maastricht. Op basis van ervaringen kan dit neerwaarts bijgesteld worden tot minimaal 2 fte, waarvan 1 fte kan worden ingevuld door combinatie van een aantal handhavingstaken in de openbare ruimte. De benodigde extra inzet bedraagt dus 1 fte.

12. Structurele posten uit de Jaarrekening 2011

Vanuit de Jaarrekening 2011 kunnen enkele posten worden ingezet als structurele dekking. Het gaat onder andere om de belastingopbrengst onroerendezaakbelasting (ozb) en de legesopbrengsten ingebruikgeving openbare ruimte (€ 300.000). Voor beide posten geldt dat er op rekeningbasis meer inkomsten worden gegenereerd. Voorgesteld wordt dan ook om de begroting aan te passen aan de werkelijkheid. Met betrekking tot de ozb kan worden gesteld dat

het overschot ondermeer wordt gerealiseerd door areaaluitbreidingen en te laag geraamde WOZ-waarden.

13. Ophoging risicobuffer terugdraaien

Bij de Begroting 2012 is besloten om het risicobuffer op te hogen met € 400.000. Door dit gedeeltelijk terug te draaien kan dekking worden gevonden. Vanwege het feit dat in 2012 en 2013 een groot beroep wordt gedaan op deze buffer (zie ook punt 6 maar ook de cofinanciering van het herstructureren van de MTB), wordt voorgesteld deze eerst in 2015 terug te draaien en als dekking te gebruiken.

14. Cao stelpost Brandweer

Er zijn in de begroting gelden opgenomen als stelpost voor de cao Brandweer. Bij de regionalisering van de Brandweer is deze stelpost niet nodig gebleken en kan hij daarom structureel vrijvallen.

15. Dividend Enexis.

Enexis blijkt een grotere winst dan in 2010 te hebben gemaakt. De meeropbrengsten kunnen als extra dekking worden geraamd in de veronderstelling dat deze winst structureel blijkt.

16. Aanpassing taakstelling Brandweer

Nu de gemeenteraad 27 maart 2012 heeft ingestemd met het raadsvoorstel/zienswijze over de begroting van de Brandweer wordt de taakstelling uit onze Begroting 2012 gerealiseerd. Op termijn realiseert de brandweer 11 procent daar waar Maastricht uitging van 10 procent. Alleen voor 2014 is de werkelijke besparing iets lager. De reeks wordt definitief als ook het algemeen bestuur van de Brandweer heeft ingestemd.

17. Starters (I know ICT)

In onze vergadering van 27 maart 2012 hebben wij besloten de steun aan het project 'I know ICT' te beëindigen. De daarvoor gereserveerde middelen uit het startersbudget ad € 150.000 worden gebruikt om de bij begroting 2012 gehonoreerde claim voor starters te verlagen.

18. Taakstellende dekkingsvoorstellen

Richting de begroting 2013 zal het college aanvullende dekkingsvoorstellen naar de raad brengen. Hierbij denken wij aan:

- Afval

De verwerkingskosten van afval liggen door ons beleid lager dan begroot. De verwachting is dat dit een structureel gegeven is. Eventueel structureel lagere afvalverwerkingkosten kunnen ingezet worden voor:

- 1. investeringen in de verdere verbetering*
- 2. tariefverlaging*
- 3. terugdringen van tekorten door verdergaande kostentoe rekening. Daarnaast kan versnelde terugbetaling van leningen aan algemene middelen ingezet worden als incidentele dekking. Bij Begroting 2013 ligt een volledige analyse van de kosten en baten van afvalverwerking voor en wordt deze analyse in relatie gebracht tot de algemene middelen.*

- Reclame

Richting Begroting 2013 willen we de mogelijkheid bekijken van reclamevoering op de gemeentelijke websites en in/op gemeentelijke gebouwen. Hoewel niet veel gemeenten dit doen, onderzoeken we deze manier van inkomsten genereren.

- Reserves en voorzieningen

Gezien het incidentele karakter van benodigde dekking wordt op voorhand gedacht aan het inzetten van reserves, voorzieningen en nog te betalen posten.

- Niet indexerende subsidies niet-professionele instellingen

3.2 Investerings

Maastricht investeert in de toekomst van de stad om Maastricht toekomstbestendig te maken en te houden. Door de economische omstandigheden is het daarbij noodzakelijk om nog scherpere keuzes te maken. Naast de investeringen waar reeds toe besloten is en waar gelden voor beschikbaar zijn gesteld (recent nog Maastricht Culturele Hoofdstad 2018 en verlegging Noorderbrug) is in de komende periode ruimte beschikbaar voor investeringen in de toekomst van Maastricht. Het gaat om grote bedragen (die na 2016 verder oplopen), maar niet voldoende om al onze ambities te realiseren zonder dat aanvullende financiering gevonden wordt.

Investeringsruimte (in € 1.000)				
mjjp/Cofinancieringsfonds	2013	2014	2015	2016
Revitalisering Beatrixhaven			-1.650	
Totaal nieuwe investeringen	0	0	-1.650	0
Beschikbare ruimte	0	0	2.375	5.862

NB: Revitalisering Beatrixhaven

De planexploitatie is door de gemeenteraad vastgesteld op 29 maart 2011. Dit plan bestaat uit twee deelplannen. Het deelplan baggeren binnenhaven en aanleg kades binnenhaven/ Julianakanaal (deelplan Quick Wins 1 en 2) is hierbij budgetneutraal vastgesteld. Het deelplan reshuffling bedrijventerreinen (deelplan Topper), is vastgesteld met een tekort van € 4,0 miljoen (contante waarde). De uitvoering van dit laatste deelplan is enigszins vertraagd. Omdat een aantal subsidiebijdragen reeds ontvangen is en de nog te realiseren verwervingen naar achteren zijn geschoven, heeft dit een positief effect op planexploitatie. Onder andere hierdoor daalt het ongedekte tekort van € 4 miljoen naar € 2,8 miljoen. Bij de Kaderbrief 2011/Programmabegroting 2012 is besloten het MJIP/Cofinancieringsfonds als achtervang van dit tekort in te zetten. Met het verplaatsen van de Sligro wordt een deel van het totale risico manifest. Hiervoor wordt in 2015 € 1,7 miljoen ten laste gebracht van het MJIP/Cofinancieringsfonds. Het totale tekort wordt daarmee verlaagd tot € 1,5 miljoen (contante waarde per 1 januari 2012).

Beschikbare investeringsbudgetten gaan wij ook in de komende periode inzetten voor projecten die van groot belang zijn voor - en mogelijkheden bieden aan – Maastricht. Onderstaande investeringen zullen in de komende periode aan de orde komen:

1. Tapijnkazerne
2. Poppodium
3. Belvédère (Quartiers des Arts, Eiffel, Frontenpark)
4. Breedband/Wi-Fi
5. Restauratie interieur Stadhuis
6. Wonen boven Winkels
7. Sporthal Geusselt
8. Maastricht Health Campus/gebiedsontwikkeling Randwyck

Omdat onze ambities de beschikbare ruimte overschrijden, moet tijdens het voorbereidingsproces, naast het meest effectieve totale kostenplaatje, ook actief gekeken worden naar het maximaliseren van de bijdragen van derden en de financiering uit reguliere middelen. Doordat we continu op zoek zijn en blijven naar mogelijkheden om de aantrekkelijkheid van Maastricht te vergroten, ook in financieel moeilijke tijden, stellen we hoge eisen aan de integraliteit van de afweging in en tussen projecten. Ook onze fondsenverwerving regionaal, nationaal en Europees is mogelijk nog meer dan voorheen van doorslaggevend belang.

Toelichting investeringen

1. Tapijnkazerne

Door het raadsbesluit uit 2008 en het convenant tussen gemeente en de Universiteit Maastricht zal de Tapijnkazerne -na vertrek van de huidige militaire functie- worden ingezet voor onderwijsdoeleinden en als openbaar park. Nu de militaire functie is beëindigd, wordt er met het Rijk onderhandeld over verwerving en wordt nagedacht over de wijze waarop onderwijs en park kunnen worden gerealiseerd. Dit op een manier waarbij recht wordt gedaan aan toezeggingen rondom betrokkenheid van belanghebbenden op proces en inhoud zodat een goede en afgewogen belangenafweging plaats kan vinden. Helder is dat zowel de onderwijsfuncties als het openbaar park sterk gefaseerd zullen worden gerealiseerd, afhankelijk van behoefte en/of beschikbare middelen. Dat betekent ook dat er dus een tijdelijke beheerssituatie zal ontstaan in de aanloop naar de definitieve bestemming.

De gemeente is vanuit haar rol in ieder geval verantwoordelijk voor de terreinen vooruitlopend op en na realisatie van de parkbestemming. Daarbij komen in ieder geval de beheerskosten van de terreinen vanaf het moment van aankoop ten laste van de gemeente. Afhankelijk van het nog te formuleren en door de raad vast te stellen ambitieniveau voor het park kunnen investeringskosten en beheerskosten nader bepaald worden.

2. Poppodium

De structurele huisvesting van de Muziekgieterij na 2012 – de Muziekgieterij is nu tijdelijk gehuisvest in het voormalige L1-gebouw - staat al geruime tijd op de agenda. Daarnaast heeft de raad in september 2011 de ambitie uitgesproken om te komen tot een bredere popcultuur door het vergroten van de concertfunctie van de Muziekgieterij. Een eerste verkenning naar huisvestingsmogelijkheden laat twee goede alternatieven zien die nu verder uitgewerkt worden. Streven is om nog dit jaar een raadsbesluit te nemen waarbij investerings- en dekkingsoverzichten inzichtelijk gemaakt worden.

3. Belvédère (Quartiers des Arts, Eiffel, Frontenpark)

Het gebied Belvédère en de ontwikkeling ervan staan lokaal, regionaal en nationaal op de agenda. Alle partijen erkennen het belang ervan. Belangrijk onderdeel van het herijkingsproces is het door de raad formuleren van het antwoord op de vraag in hoeverre het gebied vanuit de nieuwe gedachten rondom stadsontwikkeling anno 2012 van toegevoegde waarde kan zijn voor de stadsregio Maastricht in zijn algemeenheid en de binnenstad in het bijzonder. Voor de meningsvorming door de raad is een traject uitgezet dat loopt tot ongeveer zomer 2012. Zonder op deze meningsvorming vooruit te lopen en/of deze te willen inperken, doen zich vanuit provinciale subsidiemogelijkheden een aantal kansen voor op korte termijn en/of is op korte termijn een aantal ingrepen nodig. Het betreft hier de onderdelen Frontenpark, Eiffel en Quartier des Arts.

Frontenpark

Het Frontenpark is een deels aaneengesloten, deels fragmentarisch gebied van ruim 15 hectare aan de noordzijde van de stad. Een gebied met nu al bijzondere kwaliteiten zoals de aanwezigheid van vestingwerken, leefgebieden voor specifieke planten- en diersoorten en potenties voor stadsrecreatie op loopafstand van de binnenstad. Maar de huidige kwaliteiten staan onder zware milieudruk. Met een sterk gefaseerde en beheersbare aanpak van het Frontenpark kunnen belangrijke randvoorwaarden worden gecreëerd voor de aantrekkelijkheid van de stad. Hoge en Lage Fronten worden met elkaar verbonden en het Frontenpark wordt vervolgens verbonden met de binnenstad langs het water. Het Frontenpark kan dienst doen als evenemententerrein en Park & Walk-voorziening, rekening houdende met de unieke natuurwaarden in het gebied. De ontwikkeling van het Frontenpark leidt tot een waardecreatie voor de stad als geheel en het Belvédèregebied in het bijzonder. Iets dat door potentiële partners als Rijk en provincie onderschreven wordt.

Eiffel

Het Eiffelcomplex op de Sphinxlocatie aan de Boschstraat kan zonder meer als een icoon worden aangemerkt: de 'witte dame' van Maastricht is tot in de verre omtrek zichtbaar. Het is een

rijksmonument met daaromheen een aantal beeldbepalende objecten. Samen geven ze een cultuurhistorisch ensemble weer uit het voor de ontwikkeling van Maastricht belangrijke industriële tijdperk van de negentiende en begin twintigste eeuw. Het Eiffelcomplex is beeldbepalend voor de omgeving die ook in ontwikkeling komt.

De kracht van het complex is de omvang, maar dat is ook meteen de moeilijkheid: gefaseerde herbesteding is technisch niet goed mogelijk terwijl de programmapunten voor complete herbesteding op dit moment nauwelijks voorhanden lijken. Voor het herijkingsproces wordt hier aandacht aan besteed. Los van de discussies rondom dit thema is in ieder geval helder dat het complex in slechte staat van onderhoud verkeert en dat op korte termijn maatregelen nodig zijn om verval te voorkomen. De inspanning wordt erop gericht om met behulp van provincie en Rijk zo spoedig mogelijk tot cascoherstel over te gaan in afwachting van het oordeel van de raad over mogelijke herbestedingen van tijdelijke en/of definitieve aard. Daarbij is het belangrijk dat de te treffen maatregelen inzake cascoherstel te zijner tijd inpasbaar zijn.

Quartier des Arts

De Hogeschool Zuyd, de Universiteit Maastricht, de provincie en de gemeente studeren gezamenlijk op een haalbaarheidsstudie Quartier des Arts. Het initiatief is ontstaan vanuit de kunstvakonderwijswereld die fors aan verandering onderhevig is. Studenten en opleidingen gaan van sectoraal opgeleide studenten naar studenten die meer disciplines beheersen en van naar binnen gekeerde opleidingen (en daarop afgestemde huisvesting) naar opleidingen die de wisselwerking met de maatschappij en directe omgeving opzoeken via huisvestingsconcepten die uitnodigend werken naar de omgeving. De huidige gebouwen voldoen niet en zijn niet geschikt te maken voor het noodzakelijke onderwijsconcept en bieden daarom geen oplossing. Het betreft een coproductie van Universiteit Maastricht en Hogeschool Zuyd met de gemeente en de provincie in een meer faciliterende rol.

De resultaten van de haalbaarheidsstudie zijn gepland na de zomer 2012. Hierbij zal er nadrukkelijk aandacht zijn voor 'achterblijvende' gebouwen. De locatie die meer recht doet aan ideeën rondom het huisvestingsconcept is gelegen in de Binnensingel op de Sphinx-locatie en -omgeving. Concreet wordt daarbij gedacht aan Sphinx Noord-locatie eventueel in combinatie/aanvulling met de Timmerfabriek waar reeds culturele functies zijn gedacht die aansluiten bij het onderwijsconcept waar Quartier des Arts in gaat voorzien.

De functionele en ruimtelijke inpasbaarheid van Quartier des Arts op deze locatie is onder andere afhankelijk van het herijkingsproces Belvédère in welk kader wordt gestudeerd op de toekomst van het gebied Binnensingel in relatie tot mogelijke ontwikkelingen van de stad Maastricht in de meest brede zin. Dat betekent procesmatig dat de herijking van de Binnensingel deels voorop, deels parallel loopt aan het project Quartier des Arts.

4. Breedband/Wi-Fi

Een eerste verkenning van Wi-Fi-mogelijkheden in de stad is in gang gezet. Voor breedband zal het standpunt van het college zijn dat de gemeente vooral faciliterend zal zijn.

5. Restauratie interieur Stadhuis

Het Stadhuis van Maastricht is een uniek rijksmonument met bijzondere interieuronderdelen (onder andere goudleerbehang en gewelfschilderingen). Een inventarisatie heeft uitgewezen dat veel van deze onderdelen in een slechte staat verkeren en dringend gerestaureerd moeten worden. Deze slechte staat wordt veroorzaakt door verkeerd of te intensief gebruik en het normale verloop van de tijd. Niet alleen de restauratie is noodzakelijk, ook het toekomstig gebruik en de functionaliteit als zodanig van het Stadhuis zou verder bekeken moeten worden om het interieur voldoende te waarborgen. De kosten van de minimale interieurrestauratievariant bedragen circa € 3 miljoen. Voor deze kosten wordt momenteel met verschillende partners gesproken over mogelijke bijdragen. Als eerste onderdeel van de interieurrestauratie moet zo snel mogelijk:

- de natuurstenen vloer worden hersteld;
- een aanzet gemaakt worden voor het restaureren van het goudleerbehang;

- een voorziening worden getroffen om de wandtapijten te beschermen tegen beschadiging;
- een architect worden ingeschakeld om de scope van het totale project te bepalen.

6. Wonen boven winkels

In de begroting 2012 is reeds aangegeven dat bekeken zou worden of en hoe de gemeente Maastricht het realiseren van aanvullende wooneenheden door Wonen boven Winkels mogelijk kan maken. Met de deelnemende partijen wordt nog overlegd over de toekomst van Wonen boven Winkels. Hierdoor kan op dit moment nog steeds geen uitsluitstel gegeven worden over de toekomstige ontwikkeling van het project. De aangekondigde onderlegger voor besluitvorming zal dan ook naar verwachting pas richting begroting 2013 gereed zijn.

7. Sporthal Geusselt

In het Geusselpark is inmiddels een kwaliteitssportpark gerealiseerd en wordt het zwembad in 2012 opgeleverd. Bij deze sportieve omgeving past de realisatie van een multifunctioneel sportgebouw. Bij de ontwikkeling van het Geusselpark is hier ook rekening mee gehouden. De realisering van een nieuwe sporthal ter vervanging van de huidige hal, samen met andere sportgerelateerde functies, was voorzien in het Oostgebouw (locatie tegen het Geusselt stadion). Op dit moment is er echter geen markt voor sportgerelateerde functies. De huidige sporthal dient op termijn gesloopt te worden om de afspraken met marktpartijen na te komen. Nu het er naar uitziet dat solitaire ontwikkeling van de sporthal noodzakelijk is, is de verwachting dat binnen de oorspronkelijk beschikbare middelen, niet de gewenste vervanging gerealiseerd kan worden. Afhankelijk van de feitelijke marktmogelijkheden en het definitieve programma van eisen voor de sporthal, zal besluitvorming nodig zijn over aanvullend benodigde middelen.

8. Maastricht Health Campus/ Gebiedsontwikkeling Randwyck

Om de ontwikkeling van de Health Campus in een volgende fase te krijgen, waarbij valorisatie meer de focus kan krijgen, wordt de samenwerking nader vormgegeven door de oprichting van een rechtspersoon. Hierbij dient ook de gemeente Maastricht af te wegen of en in welke vorm participatie vorm kan krijgen. Hierbij is tevens aan de orde hoe de gebiedsontwikkeling daar een plek bij kan krijgen. Ten aanzien van participatie in de Maastricht Health Campus moeten op korte termijn keuzes gemaakt worden. Als tot participatie besloten wordt, heeft dit financiële consequenties.

3.3 Financieel uitvoeringsbeeld 2012

Conform de vastgestelde financiële verordening doen we u bij deze Kaderbrief een Uitvoeringsbeeld 2012 toekomen. In dit uitvoeringsbeeld wordt u op de hoogte gebracht van de belangrijkste (majeure) financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2012. Niet onvermeld mag blijven dat de efficiencytaakstelling voor 2012 van € 4,2 miljoen voor het grootste gedeelte ingevuld is.

Per peildatum 1 mei 2012 kunnen we u voorlopig een gemeentebreed tekort prognosticeren van ongeveer €2,1 miljoen. De post onvoorzien en de risicobuffer (€1,7 miljoen) blijken niet toereikend om dit tekort te voorkomen. De belangrijkste veroorzakers van dit voorlopige resultaat zijn de hieronder benoemde posten. Zoals gebruikelijk zullen wij in overleg met directie en management sturen op het terugdringen van het tekort. Hiervan brengen wij u in oktober bij Managementrapportage (Marap) 2012 op de hoogte.

	Onderwerp	Bedrag (x €1.000)	Toelichting
1	Cofinanciering Wsw	Pro memorie (pm)	Cofinanciering voor de aanvraag voor het herstructureringsfonds Wsw-bedrijven vereist € 400.000. Of dit bedrag in 2012 ingezet moet worden is afhankelijk van de kabinetsplannen en nog niet aan te geven.
2	Individuele voorzieningen Wmo	2.450 N -PM	Het betreft kosten als gevolg van het wegvallen van de inkomensgrenzen.
3	Sport: onderhoud velden en energie accommodaties	550 N	Zie ook bladzijde 14 van deze Kaderbrief.
4	Inkomsten bewaakte fietsstallingen	200 N	De beoogde inkomsten als gevolg van het invoeren van betaalde fietsstallingen ad € 300.000 worden niet gerealiseerd. Maatregelen worden voorbereid (zie ook pagina 18).
5	Noodkap kastanjabomen	Pm	Door zieke kastanjabomen zijn we genoodzaakt deze te kappen. De netto kosten van herinplant moeten nog in beeld worden gebracht (houtopbrengsten worden meegenomen).
6	Afvalinzameling/verwerking	1.420 V	Afvalinzameling en -verwerking laat een voordeel zien als gevolg van lagere verwerkingskosten. Dat kan deels ten gunste van de algemene middelen gebracht worden. Hiervoor is op een later tijdstip aparte besluitvorming nodig. Zie ook pagina 24 van deze Kaderbrief en de Jaarrekening 2011.
7	CNME	43 N	De geraamde besparing voor 2012 van € 143.000 wordt mogelijk niet helemaal behaald.
8	Dividend BNG	400 N	Zie ook pagina 22 van deze Kaderbrief.

9	Loonsontwikkeling	1.000 N	Zie ook pagina 22 van deze kaderbrief. In 2012 is deze post hoger als gevolg van incidentele salarisverhoging in 2012.
10	Dividend Enexis	110 V	Zie pagina 24 van deze kaderbrief.
11	Brandweer/GHOR	70 V	Zie raadsvoorstel Jaarrekening 2011 Brandweer.
12	Buurtbeheerbedrijven	400 N	Conform afspraak valt deze subsidie ten laste van post onvoorzien (in 2012 voor het laatst).
13	Friciekosten MTB Begroting 2012	1.303 N	Het betreft frictiekosten voor de efficiencyverhoging bij de MTB in 2012 die, bij Begroting 2012 van de MTB, door de gemeenteraad geaccordeerd zijn, maar niet van dekking voorzien zijn.
14	Onvoorzien/risicobuffer	1.700 V	Restantpost.
15	Structurele post uit de Jaarrekening 2011	900 V	Zie jaarrekening 2011 en pagina 24 van deze kaderbrief. Het betreft vooral hogere OZB-opbrengsten door areaaluitbreidingen en te laag geraamde WOZ-waarden, en leges 'in gebruik geven openbare ruimte'.
16	Algemene uitkering	PM	Zie ook pagina 22 van deze Kaderbrief.
	TOTAAL	2.146 N- PM	